

Ασφάλεια και Υγεία στα Κατασκευαστικά Έργα

**Βασικές πρόνοιες των περί Ασφαλείας και Υγείας στην Εργασία
(Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια)
Κανονισμών του 2015**

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα
του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
www.mlsi.gov.cy/dli

ή να απευθύνεστε στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας σε όλες τις πόλεις
Λευκωσία: 22879191 Λεμεσός: 25827200 Λάρνακα: 24805327 Πάφος: 26822715
Αμμόχωστος: 23819750

Εισαγωγή

Ο κατασκευαστικός τομέας αποτελεί έναν τομέα υψηλού κινδύνου. Παρά το γεγονός ότι ο δείκτης συχνότητας (ο αριθμός των ατυχημάτων ανά 100.000 εργαζόμενους) έχει μειωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία, συνεχίζει να είναι μεγαλύτερος από τον μέσο όρο του δείκτη συχνότητας των ατυχημάτων σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Η βελτίωση των επιπέδων της ασφάλειας και υγείας στα κατασκευαστικά έργα αποτελεί επομένως ζωτική αναγκαιότητα και επιτυγχάνεται μόνο με τη λήψη προληπτικής δράσης από όλους τους συντελεστές των έργων.

Ο ρόλος κάθε συντελεστή που εμπλέκεται στην εκτέλεση ενός έργου ως κύριος του έργου (ιδιοκτήτης), ή σύμβουλος/μελετητής μηχανικός/αρχιτέκτονας ή επιβλέπωντας ή συντονιστής για τα θέματα ασφάλειας και υγείας (συντονιστής μελέτης, συντονιστής εκτέλεσης) εργολάβος ή υπεργολάβος ή εργοδοτούμενος ή αυτοεργοδοτούμενος, είναι ιδιαίτερα σημαντικός και συμβάλλει στη βελτίωση των επιπέδων ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων, επαγγελματικών ασθενειών και επικίνδυνων συμβάντων.

Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμοί του 2015 τέθηκαν σε εφαρμογή στις 04.12.2015 (Κ.Δ.Π. 410/2015) και αντικαθιστούν τους αντίστοιχους Κανονισμούς του 2002 (Κ.Δ.Π. 172/2002) και ένα μεγάλο μέρος των διατάξεων των περί Οικοδομών και Έργων Μηχανικών Κατασκευών (Ασφάλεια, Υγεία και Ευημερία) Κανονισμών του 1973 (Κ.Δ.Π. 161/73).

Οι Κανονισμοί αυτοί ρυθμίζουν τα θέματα ασφάλειας και υγείας στα κατασκευαστικά έργα και θέτουν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια.

Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ)

Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) ετοιμάζεται στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου και αναπροσαρμόζεται ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που επέρχονται καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου. Το ΣΑΥ αποτελεί το εργαλείο πρόληψης των κινδύνων κατά την κατασκευή του έργου.

Η εκπόνηση του ΣΑΥ απαιτείται στις περιπτώσεις όπου:

- Απαιτείται συντονιστής σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου (συντονιστής μελέτης).
- Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των προσώπων στην εργασία όπως π.χ. πτώση από ύψος, ηλεκτροπληξία, πνιγμός κ.ά.
- Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση εργοταξίου.

Στο ΣΑΥ περιγράφονται και καθορίζονται, με βάση τις γραπτές εκτιμήσεις των κινδύνων και λαμβάνοντας υπόψη το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, μεταξύ άλλων:

- οι κανόνες του εργοταξίου, και
- τα ειδικά μέτρα για την εκτέλεση των εργασιών τα οποία περιλαμβάνουν τις μεθόδους εργασίας, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα και άλλες διευθετήσεις για τη διαχείριση και την αντιμετώπιση των κινδύνων που δημιουργούνται στις διάφορες φάσεις, δραστηριότητες και θέσεις εργασίας εκτέλεσης του έργου για την προστασία των προσώπων στην εργασία ή/και άλλων προσώπων που πιθανόν να επηρεαστούν.

Η αναπροσαρμογή του ΣΑΥ γίνεται από τον συντονιστή μελέτης πριν από την έναρξη της λειτουργίας του εργοταξίου και τον συντονιστή εκτέλεσης κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του εργοταξίου και εκτέλεσης των εργασιών σε συνεργασία με τους άλλους συντελεστές του έργου.

Έγγραφο προκήρυξης έργου – Συμβόλαιο ανάθεσης εκτέλεσης

Ο κύριος του έργου και οι ανάδοχοι μελετητές και επιβλέποντες διασφαλίζουν ότι το ΣΑΥ ενσωματώνεται στη μελέτη, στα κατασκευαστικά σχέδια, στις τεχνικές προδιαγραφές προκήρυξης του έργου καθώς και στους όρους και στις απαιτήσεις των συμβολαίων ανάθεσης του έργου.

Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ)

Απαιτείται για κάθε έργο και περιλαμβάνει όλα τα ενημερωμένα σχέδια του έργου όπως αυτό κατασκευάστηκε, την τεχνική περιγραφή του, καθώς και πληροφορίες και χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθόλη τη διάρκεια της ζωής του έργου (εργασίες τακτικής και έκτακτης συντήρησης περιλαμβανομένων των εργασιών καθαρισμού ή/και μετατροπών/προσθηκών ή/και κατεδάφισης του έργου).

Ο ΦΑΥ αποτελεί το εργαλείο πρόληψης των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθόλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, καταρτίζεται κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και αναπροσαρμόζεται καθόλη της διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών με τα πραγματικά στοιχεία του έργου, έτσι όπως αυτό κατασκευάστηκε.

Τελικά ο ΦΑΥ παραδίνεται στον κύριο του έργου με μέριμνα του συντονιστή μελέτης ή/και του μελετητή ή/και του επιβλέποντα του έργου, εντός τριών μηνών μετά την παράδοση του έργου προς χρήση.

Εκ των προτέρων γνωστοποίηση εργοταξίου

Ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος (μελετητής, επιβλέπωντας, εργολάβος) διαβιβάζει, μαζί με τα αναγκαία συνοδευτικά έγγραφα, στο αρμόδιο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας της Επαρχίας όπου θα εγκατασταθεί το εργοτάξιο, τουλάχιστον 14 ημέρες πριν από την έναρξη των εργασιών, το έντυπο της εκ των προτέρων γνωστοποίησης εργοταξίου και το αναπροσαρμόζει εάν χρειάζεται.

Περισσότερες πληροφορίες για τη γνωστοποίηση περιλαμβάνονται στο έντυπο της γνωστοποίησης.

Απασχόληση συντονιστών

Για εργοτάξιο όπου προβλέπεται να εκτελεστούν ή θα εκτελεστούν εργασίες από περισσότερους του ενός εργολάβους ή υπερεργολάβους ή όπου απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση:

- Ο κύριος του έργου ή ο μελετητής ολόκληρου του έργου ορίζει συντονιστή μελέτης, πριν από την έναρξη της μελέτης του έργου.
- Ο κύριος του έργου ή ο εργολάβος ολόκληρου του έργου ορίζει συντονιστή εκτέλεσης, πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου.

Οι συντονιστές μελέτης και συντονιστές εκτέλεσης πρέπει να κατέχουν τα προσόντα (ακαδημαϊκά, εκπαίδευση στα θέματα ασφάλειας και υγείας, εμπειρία) που καθορίζονται στους Κανονισμούς Κ.Δ.Π. 410/2015.

Για εργοτάξιο Πρώτης Τάξης (σύμφωνα με τις διατάξεις της περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων νομοθεσίας) ορίζεται συντονιστής εκτέλεσης σε πλήρη απασχόληση, δηλαδή ασχολείται αποκλειστικά με τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας.

Οι συντονιστές μελέτης και εκτέλεσης ορίζονται με γραπτή συμφωνία, η οποία, όπου απαιτείται, ανανεώνεται.

Ανάρτηση πινακίδας

Ο κύριος του έργου και ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, πρέπει να τοποθετούν πινακίδα σε περίοπτο σημείο του εργοταξίου, πριν από την εκτέλεση των εργασιών και καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσής τους, στην οποία να αναγράφονται τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των συντονιστών μελέτης και εκτέλεσης.

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργοδοτουμένων

Σε κάθε εργοτάξιο που ασχολούνται ταυτόχρονα 10 ή περισσότερα πρόσωπα στην εργασία, ο κύριος του έργου διασφαλίζει ότι ο ανάδοχος εργολάβος, σε συνεργασία με τον συντονιστή εκτέλεσης, μεριμνά για τη σύσταση συντονιστικής επιτροπής ασφάλειας.

Βασικές Υποχρεώσεις συντελεστών του Έργου

Οι υποχρεώσεις των συντελεστών του έργου περιγράφονται αναλυτικά και επεξηγούνται σε άλλες εκδόσεις του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.

Οι βασικές υποχρεώσεις των συντελεστών αφορούν:

Βασικές Υποχρεώσεις Κύριου του Έργου (Ιδιοκτήτης)

- Ορισμός των συντονιστών μελέτης και εκτέλεσης.
- Παροχή πληροφοριών και συνεργασία με τους συντονιστές μελέτης και εκτέλεσης και τους άλλους συντελεστές του έργου.
- Διαβίβαση της εκ των προτέρων γνωστοποίησης εργοταξίου.
- Διασφάλιση ότι οι συντονιστές μελέτης και εκτέλεσης έχουν στη διάθεσή τους τα απαιτούμενα μέσα και αρμοδιότητα για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, χωρίς να επηρεάζονται από ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων.
- Διασφάλιση της κατάρτισης του ΦΑΥ και ΣΑΥ και ενσωμάτωσής τους στη μελέτη του έργου.
- Λήψη μέτρων ασφαλείας σε τμήματα του έργου που δεν ανέλαβαν εργολάβοι ή άλλοι εργοδότες καθώς και σε περίπτωση διακοπής των εργασιών του εργοταξίου.

Βασικές Υποχρεώσεις Μελετητή Κατασκευαστικού Έργου

- Ορισμός συντονιστή μελέτης (μελετητής ολόκληρου του έργου).
- Ενημέρωση του κύριου του έργου σχετικά με τις νομικές υποχρεώσεις του.
- Εφαρμογή των αρχών πρόληψης - Αποφυγή ή μείωση των προβλεπόμενων κινδύνων με την επιλογή κατάλληλων σχεδιαστικών λύσεων ή/και οργανωτικών επιλογών.
- Παροχή πληροφοριών στους άλλους συντελεστές του έργου.

- Παροχή επαρκών πληροφοριών (στα κατασκευαστικά σχέδια και σ' άλλα έγγραφα της μελέτης) ειδικά σε σχέση με τους κινδύνους που δεν είναι εύκολα προβλεπτοί.
- Διασφάλιση κατάρτισης ΣΑΥ και ΦΑΥ και συνεργασία με τον συντονιστή μελέτης για την ετοιμασία τους – Ενσωμάτωση του ΣΑΥ στη μελέτη, τα κατασκευαστικά σχέδια και τις τεχνικές προδιαγραφές του έργου.

Βασικές Υποχρεώσεις Συντονιστή Μελέτης

- Συντονισμός της εφαρμογής των αρχών πρόληψης και ενσωμάτωσης των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στη μελέτη του έργου.
- Κατάρτιση και αναπροσαρμογή του ΣΑΥ και ΦΑΥ.
- Παροχή συμβουλών στον κύριο του έργου.
- Διάθεση πληροφοριών σε σχέση με το ΣΑΥ και τα θέματα ασφάλειας και υγείας στους μελετητές.
- Ενσωμάτωση των απαιτήσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων στη μελέτη του έργου, στα έγγραφα της προσφοράς, τους όρους των συμβολαίων ανάθεσης του έργου, τα σχέδια και τις τεχνικές προδιαγραφές.
- Συνεργασία με τον Συντονιστή Εκτέλεσης για την αναπροσαρμογή του ΣΑΥ και διαχείριση των κινδύνων.
- Παράδοση του ΦΑΥ στον κύριο του έργου.

Βασικές Υποχρεώσεις Επιβλέποντα

- Διαβίβαση της εκ των προτέρων γνωστοποίησης εργοταξίου.
- Ενσωμάτωση του ΣΑΥ στη μελέτη, τα κατασκευαστικά σχέδια και τις τεχνικές προδιαγραφές του έργου.
- Συνεργασία με τον συντονιστή εκτέλεσης και τους άλλους συντελεστές του έργου.
- Οργάνωση εισαγωγικού προγράμματος ενημέρωσης για τους αυτοεργοδοτούμενους.
- Κατάρτιση και αναπροσαρμογή του ΣΑΥ και του ΦΑΥ.
- Παράδοση του ΦΑΥ στον κύριο του έργου.

Βασικές Υποχρεώσεις Συντονιστή Εκτέλεσης

- Αναπροσαρμογή του ΣΑΥ και του ΦΑΥ.
- Συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης από τους εργολάβους και υπεργολάβους και άλλους συντελεστές του έργου.
- Ενημέρωση των συντελεστών του έργου για το περιεχόμενο του ΣΑΥ.
- Σύνταξη κανόνων ασφάλειας για το εργοτάξιο.

- Οργάνωση εισαγωγικού προγράμματος ενημέρωσης όλων των εργαζομένων στο εργοτάξιο.
- Καθορισμός διαδικασιών για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας.
- Οργάνωση της συνεργασίας των εργολάβων, υπεργολάβων και άλλων εργοδοτών στο εργοτάξιο.
- Οργάνωση συντονιστικών συναντήσεων με όλους του συντελεστές του έργου.
- Συντονισμός της εφαρμογής του ΣΑΥ και των μέτρων ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου από τους εργολάβους και υπεργολάβους.
- Τήρηση αρχείων και στοιχείων που αφορούν τα καθήκοντά του.

Βασικές Υποχρεώσεις Εργολάβου / Υπεργολάβου / Αυτοεργοδοτούμενου

- Ορισμός συντονιστή εκτέλεσης (εργολάβος ολόκληρου του έργου).
- Διαβίβαση της εκ των προτέρων γνωστοποίησης εργοταξίου.
- Συνεργασία με τους συντονιστές μελέτης και εκτέλεσης και συνεισφορά για τις εργασίες που τους αφορούν στην αναπροσαρμογή του ΣΑΥ και του ΦΑΥ – ενημέρωση για το περιεχόμενό του ΣΑΥ που τους αφορά.
- Συμμόρφωση με τις υποδείξεις των συντονιστών μελέτης εκτέλεσης.
- Εφαρμογή των ελάχιστων προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας για τα εργοτάξια.
- Εφαρμογή των αρχών πρόληψης, εκτίμηση των κινδύνων, εφαρμογή ασφαλών μεθόδων εργασίας και λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των προσώπων στην εργασία καθώς και άλλων προσώπων που πιθανόν να επηρεάζονται από τις δραστηριότητές του.
- Ορισμός εσωτερικών ή/και εξωτερικών υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης (εργοδοτούμενοι ή κατάλληλα εξωτερικά πρόσωπα που ορίζονται από τον εργοδότη για διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας).
- Οργάνωση εισαγωγικού προγράμματος ενημέρωσης και ενημέρωση των εργοδοτούμενων του για τους κινδύνους και τα μέτρα που τους αφορούν καθώς και για τους κανόνες του εργοταξίου.
- Παροχή πληροφοριών, οδηγιών και επιτήρηση των εργοδοτούμενων του.
- Διαβούλευση με τους εργοδοτούμενους του.

Έργα που περιλαμβάνουν δίκτυα υπηρεσιών

Στην περίπτωση έργων που περιλαμβάνουν δίκτυα υπηρεσιών όπου εμπλέκονται πέραν του ενός κύριου του έργου (ιδιώτης, οργανισμός), οι συντελεστές του έργου διασφαλίζουν ότι ορίζεται ένας κύριος του έργου ο οποίος ενεργεί εκ μέρους όλων των κυρίων του έργου, για σκοπούς εφαρμογής των Κανονισμών.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΜΕΛΕΤΗ

Ενημέρωση Κυρίου του Έργου για τις υποχρεώσεις του (Μελετητής)

Ορισμός Συντονιστή Μελέτης
(Κύριος του Έργου, Μελετητής ολόκληρου του έργου)

Εφαρμογή πρόληψης κατά τον σχεδιασμό και παροχή επαρκών σχετικών πληροφοριών
(Μελετητής σε συνεργασία με Συντονιστή Μελέτης, Μελετητή ολόκληρου του έργου ή Κύριο του Έργου)

Συντονισμός της εφαρμογής της πρόληψης κατά τον σχεδιασμό
(Συντονιστής Μελέτης)

Εκπόνηση ΣΑΥ και Κατάρτιση ΦΑΥ
(Συντονιστής Μελέτης, Κύριος του Έργου, Ανάδοχος)

Αναπροσαρμογή του ΣΑΥ και ΦΑΥ
(Συντονιστής Μελέτης)

2. ΠΡΟΚΥΡΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΟΥ- ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ

Ενσωμάτωση των προληπτικών και προστατευτικών μέτρων στη μελέτη, τα κατασκευαστικά σχέδια και τις τεχνικές προδιαγραφές προκήρυξης
(Κύριος του Έργου, Ανάδοχος, Συντονιστής Μελέτης)

Συμβόλαια με κατάλληλους και επαρκείς όρους καθώς και με απαιτήσεις για τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα
(Κύριος του Έργου, Ανάδοχος, Συντονιστής Μελέτης)

Ορισμός Συντονιστή Εκτέλεσης
(Κύριος του Έργου, Εργολάβος ολόκληρου του έργου)

Εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου
(Κύριος του Έργου, Ανάδοχος)

Αναπροσαρμογή του ΣΑΥ πριν από την έναρξη της λειτουργίας του εργοταξίου
(Συντονιστής Εκτέλεσης σε συνεργασία με Συντονιστή Μελέτης)

3. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Εισαγωγικό πρόγραμμα ενημέρωσης όλων των προσώπων που εκτελούν εργασίες
(Συντονιστής Εκτέλεσης, Εργολάβος, Επιβλέπωντας)

Συντονισμός δραστηριοτήτων για την προστασία και πρόληψη
(Συντονιστής Εκτέλεσης σε συνεργασία με Εργολάβους και Υπεργολάβους)

Αναπροσαρμογή του ΣΑΥ κατά τη λειτουργία του εργοταξίου
(Συντονιστής Εκτέλεσης σε συνεργασία με Συντονιστή Μελέτης, Εργολάβους και Υπεργολάβους)

Εφαρμογή ΣΑΥ - μέτρων Πρόληψης και Ελάχιστων Προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας
(Συντονιστής Εκτέλεσης, Εργολάβοι, Υπεργολάβοι)

Ενημέρωση, Επιτήρηση, Διαβούλευση και συμμετοχή Εργοδοτουμένων
(Εργολάβοι, Υπεργολάβοι)

Συντονιστική Επιτροπή Ασφάλειας
(Κύριος του Έργου, Ανάδοχος, Συντονιστής Εκτέλεσης)

Παράδοση ΦΑΥ στον Κύριο του Έργου
(Συντονιστής Μελέτης, Συντονιστής Εκτέλεσης, Επιβλέπωντας)

Γ.Τ.Π. 302/2016-3.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας